

О.О. Серба,
науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Л.М. Єріс,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ЕЛЕКТРОННИЙ АКРЕДИТИВ – СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ

На сьогоднішній день акредитив вважається найбільш універсальним інструментом міжнародних платежів. Адже, крім здійснення своєї основної функції – розрахункової, він виконує також кредитну функцію, забезпечує страхування ризиків як імпортера, так і експортера. Саме ці переваги і забезпечили акредитиву чільне місце серед інших форм розрахунків.

Проте у вітчизняній практиці акредитивні розрахунки не є досить популярними, зокрема через складний та громіздкий механізм реалізації таких операцій та через те, що вони є досить дорогими для суб'єктів зовнішньоекономічних відносин. Саме тому існує необхідність у спрощенні розрахунків акредитивами, завдяки використанню електронних акредитивів.

Міжнародна практика проведення акредитивних операцій підтверджує, що порівняно з іншими методами чи формами розрахунків акредитивні операції є одними з найдорожчих. Класична схема акредитивних розрахунків передбачає, що зарахування коштів на рахунок бенефіціара виконуючий банк здійснює на підставі реєстру документів за акредитивом, причому всі документи оформляються у чотирьох екземплярах. Такий громіздкий механізм потрібен лише для того, щоб виконуючий банк був упевнений, що бенефіціар виконав усі умови, передбачені в акредитиві.

Завдяки інформаційно-технологічному прогресу останнім часом в Україні все більшої популярності набуває принципово новий вид господарської діяльності – електронний бізнес, різновидом якого є електронна комерція у Всесвітній мережі Інтернет. Внаслідок цього з'явилися нові інструменти, які дають змогу спростити надто громіздку форму акредитивних розрахунків до потреб сучасних міжгосподарських відносин.

Модель електронного акредитива може стати основою для створення оптимального врегулювання взаємовідносин між суб'єктами господарської діяльності у процесі товарно-грошового обміну із застосуванням безготівкових розрахунків у принципово новій формі.

Оптимізація технології акредитивних розрахунків необхідна для здешевлення собівартості операційних витрат банку, а отже, й витрат

суб'єктів господарської діяльності. Витрати на обробку паперової документації на 5-10 % перевищують витрати на електронні документи. Концепція електронного акредитива передбачає перетворення форми акредитивних розрахунків за документарним акредитивом до стандартів безготівкових розрахунків із застосуванням електронних платіжних документів, замінивши паперові носії інформації електронними.

Технологічні досягнення дозволяють експортерам обробляти документи окремих клієнтів у режимі реального часу, що дає очевидні переваги по собівартості та ефективності використання часу.

Міжнародна торгівля швидко рухається до використання електронних платежів, оскільки такий рух має свої значні переваги. Банки мають брати до уваги такі тенденції і допомагати суб'єктам господарювання спрощувати розрахунки за торговими операціями. Завдяки можливостям електронної комерції суб'єкти господарювання зможуть змінити принципи ціноутворення, оскільки знизяться витрати при розрахунках. Банки не можуть собі дозволити ігнорувати ті переваги, які дає використання електронних документів. Тому для українських банків доцільно також застосовувати електронні акредитивні розрахунки, оскільки вони сприяють усуненню ризику виникнення дебіторської заборгованості між платником та одержувачем платежу, а також сприяють зменшенню собівартості операційних витрат банку.

Серба, О.О. Електронний акредитив – сучасний погляд на міжнародні розрахунки [Текст] / О.О. Серба // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: погляд у майбутнє: збірник тез доповідей за матеріалами Десятої науково-практичної конференції студентів (26 квітня 2007 р). – Суми: УАБС НБУ, 2007. – С. 49-50.